

AMCRA

VERBETER GEZONDHEID, VERMINDER RESISTENTIE

ADVIES AUTOREGULERENDE MAATREGELEN IN DE VLEESKALVERSECTOR VOOR EEN RATIONEEL EN DUURZAAM ANTIBIOTICABELEID

AMCRA VZW
Salisburylaan 133
9820 Merelbeke

AMCRA heeft als doel om te fungeren als kenniscentrum voor alles wat te maken heeft met antibioticagebruik en -resistentie bij dieren. De missie van AMCRA luidt om alle gegevens in verband met het gebruik van en resistentie tegen antimicrobiële middelen bij dieren in België te verzamelen en te analyseren. Op basis hiervan willen we op een neutrale en objectieve manier communiceren, sensibiliseren en adviseren, met als doel het vrijwaren van volksgezondheid, diergezondheid en dierenwelzijn alsook het bereiken van een duurzaam antibioticabeleid in België. AMCRA is operationeel sinds 2 januari 2012 en zal adviezen formuleren met als doelstelling te komen tot een rationeel gebruik van antimicrobiële middelen in de diergeneeskunde in België.

AMCRA wordt ondersteund en gefinancierd door volgende partners:

- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG)
- Belgian Antibiotic Policy Coordination Committee (BAPCOC)
- Algemene Vereniging van de Geneesmiddelenindustrie (pharma.be)
- Agrofront: 'Boerenbond' (BB), 'Algemeen Boerensyndicaat' (ABS) en 'Fédération Wallonne de l'Agriculture' (FWA)
- Beroepsvereniging van Mengvoederfabrikanten (BEMEFA)
- Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen (NGROD)
- Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent (UGent)
- Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Luik (ULg)

Om de missie van AMCRA te kunnen verwezenlijken, werden voor het eerste werkjaar 2012 een aantal strategische objectieven vooropgesteld.

Eén van deze objectieven is het bundelen van de voorstellen tot autoregulatie van de sectoren betreffende het antibioticagebruik in de diergeneeskunde door AMCRA.

Deze voorstellen zijn verwerkt en gebundeld tijdens de vergaderingen van de werkgroepen per diersoort/diergroep (minimum 5 autoregulerende voorstellen per groep). Dit kunnen maatregelen zijn op niveau van productie en handel, op niveau van de diergeneeskunde en/of op niveau van de veehouder.

Tijdens het vierde kwartaal wordt een ontwerp van de studierapporten verspreid. Op basis hiervan kunnen alle betrokken partijen de haalbaarheid en implementatie ervan aftoetsen op korte termijn. (www.amcra.be).

Goedgekeurd op de Raad van Bestuur dd 21/11/2012.

Disclaimer: Alle adviezen opgesteld door het kenniscentrum AMCRA zijn louter adviezen en niet juridisch bindend. AMCRA vzw kan niet garanderen dat deze informatie ten allen tijde juist, volledig en bijgewerkt is, noch aansprakelijk gesteld worden voor rechtstreekse of onrechtstreekse schade die zou voortvloeien uit de gegeven adviezen. De ter beschikking gestelde informatie is van algemene aard en niet aangepast aan specifieke omstandigheden. AMCRA vzw is niet verantwoordelijk voor pagina's van externe organisaties waarnaar verwezen wordt. U hebt het recht om de informatie in de adviezen te consulteren, enkel voor persoonlijk gebruik te downloaden en te reproduceren, mits bronvermelding.

Advies autoregulerende maatregelen in de vleeskalversector voor een rationeel en duurzaam antibioticabeleid

---

I. SITUERING

AMCRA heeft als doel om te fungeren als kenniscentrum voor alles wat te maken heeft met antibioticagebruik en -resistentie bij dieren. De missie van AMCRA luidt om alle gegevens in verband met het gebruik van en resistentie tegen antibacteriële middelen bij dieren in België te verzamelen en te analyseren. Hiertoe wordt er op een neutrale en objectieve manier gecommuniceerd, gesensibiliseerd en geadviseerd, met als doel het vrijwaren van volksgezondheid, diergezondheid en dierenwelzijn alsook het bereiken van een duurzaam antibioticabeleid in België. AMCRA formuleert adviezen om te komen tot een rationele reductie van het gebruik van antibacteriële middelen in de diergeneeskunde in België.

Nota:

Met antibiotica en antibacteriële middelen worden zowel de natuurlijke antibiotica als de antibacteriële chemotherapeutica bedoeld.

II. SAMENVATTING

In dit syntheserapport worden een aantal concrete maatregelen tot autoregulatie in de vleeskalversector om te komen tot een verminderd gebruik van antibacteriële middelen (ABM, meer bepaald de antibiotica en antibacteriële chemotherapeutica), besproken.

Deze maatregelen zijn bedoeld om het gebruik van ABM zoveel als mogelijk te vermijden, en kunnen zich situeren op verschillende niveau's: productie en handel, uitoefening van de diergeneeskunde/dierenarts, vleeskalverhouder, ... Vaak echter hebben maatregelen consequenties op een combinatie van deze niveau's. De in dit rapport vernoemde maatregelen oefenen rechtstreeks of onrechtstreeks invloed uit op het rationeel en voorzichtig omgaan met ABM.

Volgende concrete autoregulerende maatregelen worden door de sector naar voor geschoven:

1. Datacollectie ABM gebruik en 'benchmarking' vleeskalverhouders en dierenartsen
2. Onderbouwd inzetten van quinolones en 3de-4de generatie cephalosporines
3. Aanbeveling voor 'targeted metaphylaxis' met ABM
4. Opleiding van dierenartsen en vleeskalverhouders
5. Herkomstcontrole van de kalveren

6. Surveillance op het vleeskalverbedrijf
7. Optimalisatie en opvolging van het bedrijfsmanagement
8. Wetenschappelijke ondersteuning: voorstel voor het opstellen van een protocol voor diagnostiek en vaccinatie

Naast bovenstaande concrete voorstellen, worden aanbevelingen gedaan voor wetenschappelijk onderzoek en voor laboratoria, en worden een aantal aanvullende bemerkingen en suggesties gedaan die tijdens de vergaderingen van de werkgroep vleeskalveren aan bod zijn gekomen.

De werkgroep vleeskalveren pleit voor een evaluatie van de hier voorgestelde en later uitgevoerde maatregelen tot rationeel antibioticagebruik met betrekking tot een mogelijke vermindering van de ontwikkeling en verspreiding van resistentie in het algemeen en de op de mens overdraagbare resistentie in het bijzonder.

III. MAATREGELEN TOT AUTOREGULATIE

Met betrekking tot registratie van het gebruik van ABM:

1. Datacollectie ABM gebruik en 'benchmarking' vleeskalverhouders en dierenartsen:

De vleeskalverhouder moet zichzelf op vlak van het gebruik van ABM kunnen situeren ten opzichte van collega's. Een goed datacollectiesysteem (opzet wordt besproken in de werkgroep datacollectie) dat toelaat het antibioticagebruik te gaan meten op bedrijfsniveau en per diercategorie moet een dergelijke 'benchmarking' toelaten. Het is van belang dat grootgebruikers van ABM hierop attent gemaakt worden. Niet alleen de veehouder, maar ook de dierenarts moet 'gebenchmarkt' worden.

Met betrekking tot het gebruik van ABM:

2. Onderbouwd inzetten van quinolones en 3de-4de generatie cephalosporines

De quinolones en 3de-4de generatie cephalosporines worden in principe niet meer gebruikt voor groepsbehandelingen bij landbouwhuisdieren. Ze kunnen enkel nog ingezet worden nadat, waar laboratoriumtechnisch mogelijk, voorafgaand laboratoriumonderzoek de noodzaak ervan heeft aangetoond of indien historische resultaten aantonen dat er geen andere voor die indicatie geregistreerde antibiotica beschikbaar zijn die werkzaam zijn. Het gebruik beperkt zich bijgevolg tot behandeling van klinische aandoeningen die onvoldoende gereageerd hebben, of waarvan op gedocumenteerde basis kan verwacht worden dat ze onvoldoende zullen reageren.

Deze restrictie mag evenwel geen alibi worden voor onverantwoord gebruik van andere klassen. Ook een rationeel gebruik van de overige klassen is noodzakelijk.

Nota:

Binnen de vleeskalversector wordt een 'groepsbehandeling' of 'koppelbehandeling' op volgende manier gedefinieerd: een groeps- of koppelbehandeling is een behandeling van de volledige groep dieren op het bedrijf aanwezig, of van een volledige stal of compartiment op het bedrijf.

Een profylactische behandeling is een behandeling ter preventie van ziekte.

Metafylactische behandeling van slechts een deel van de dieren binnen een stal of compartiment, en curatieve behandeling van individuele dieren, vallen niet onder de noemer 'groeps- of koppelbehandeling'.

3. Aanbeveling voor 'targeted metaphylaxis' met ABM

Bij voorkeur worden groepsbehandelingen vervangen door 'targeted metaphylaxis', m.a.w. enkel dieren met klinische symptomen en dieren in de onmiddellijke nabijheid van deze dieren (bvb. aangrenzende hokken), die een verhoogd risico lopen om besmet te raken, worden behandeld. Op deze manier wordt onnodige behandeling van een volledige stal of compartiment of van de volledige groep dieren op het bedrijf aanwezig, vermeden, en wordt het risico op selectie en verspreiding van resistentie t.o.v. ABM beperkt.

4. Opleiding van dierenartsen en vleeskalverhouders

4.1. Opleiding van dierenartsen

Deze opleiding of bijscholing zou verplicht moeten worden voor dierenartsen, die een geneesmiddelenvoorraad hebben.

De opleiding moet gaan over bioveiligheid, infrastructuur en stalklimaat, maatregelen voor preventie van ziekten en infecties, maar ook over het correct en voorzichtig omgaan met ABM, selectie voor antibioticaresistentie en verspreiding van resistentie, enz.

Een certificaat voor deelname moet voorzien worden. De praktische en inhoudelijke invulling van deze bijscholing moet verder uitgewerkt worden in de nabije toekomst.

4.2. Opleiding van vleeskalverhouders

Adviseurs/techniekers, vleeskalverhouders op de vleeskalverbedrijven moeten gesensibiliseerd, opgeleid en opgevolgd worden, zodat iedereen het opgestarte dierengezondheidsplan SAMEN opvolgt. Deze opleidingen kunnen opgesplitst worden in verschillende modules verspreid over de komende jaren. Deze opleiding of bijscholing zou verplicht moeten worden voor vleeskalverhouders, die een geneesmiddelenvoorraad hebben.

De opleiding moet gaan over bioveiligheid, infrastructuur en stalklimaat, maatregelen voor preventie van ziekten en infecties, definitie en verantwoord gebruik van ABM, resistentieselectie en –verspreiding, enz.

De praktische en inhoudelijke invulling van deze bijscholing moet verder uitgewerkt worden in de nabije toekomst.

Een certificaat van deelname dient bijgehouden te worden in de bedrijfsmap.

Met betrekking tot dierengezondheid:

5. Herkomstcontrole van de kalveren

Streven naar de opname van en start met GEZONDE-RE kalveren is essentieel om in de mogelijkheid te zijn om het antibioticumgebruik te doen dalen. De vleeskalversector

bevoorraadt zich met de “afgevoerde” kalveren uit de vleesvee- en melkveesector. Dieren van verschillende origine en met verschillende pathologieën komen samen op een moment dat de maternale immuniteit verdwijnt. Vandaar volgende essentiële voorstellen voor de aanlevering en verhandeling van vleeskalveren. Deze voorstellen kunnen leiden tot een reductie van het antibioticagebruik (en het vermijden en zelfs overbodig maken van groepsbehandelingen) op de vleeskalverbedrijven.

5.1. Leeftijd van de kalveren

De wet voorziet dat kalveren jonger dan 14 dagen of dieren waarvan de navel nog niet is opgedroogd, niet mogen aangeboden worden. Het respecteren en correct toepassen van de wetgeving m.b.t. de leeftijd waarop de kalveren het geboortebeslag verlaten, is van groot belang in het kader van de verbetering van de gezondheidstoestand van de kalveren bij aankomst op het vleeskalverbedrijf.

MAATREGEL: kalveren jonger dan 14 dagen kunnen NIET aanvaard worden.

5.2. BVD (Boviene Virale Diarree) – status van de kalveren

De vleeskalversector wenst een verplicht BVD-bestrijdingsplan op nationale schaal in de rundveehouderij. De vleeskalversector wenst geen IPI's meer aangeleverd te krijgen op de vleeskalverbedrijven. In het Belgische BVD-bestrijdingsplan dienen IPI's dan ook systematisch geweerd te worden uit de kalverhandel.

De vleeskalversector wenst een certificaat van het herkomstbedrijf over de BVD-status van het kalf vóór het vertrek op het bedrijf. IPIs worden NIET aanvaard, en mogen niet in een kalververzamelcentrum terechtkomen. Op het bedrijf van herkomst moet een BVD-eradicatieplan opgesteld worden door de bedrijfs(begeleidende) dierenarts. Het is absoluut prioritair om in samenwerking met de werkgroep vleesvee en melkvee, werk te maken van een verplichte BVD-bestrijding.

MAATREGEL: enkel BVD-vrije kalveren met attest van herkomst worden aanvaard. Er moet gestreefd worden naar BVD-vrije bedrijven. IPIs worden NIET aanvaard, en mogen niet in een kalververzamelcentrum terechtkomen.

Duiding:

De prevalentie van BVDV (Boviene Virale Diarree Virus) immunotolerante persistent geïnfekteerde dieren (IPI's) was 0.6% in een studie uitgevoerd tussen 2007 en 2009. Dit is ongeveer tweemaal zoveel als bij conventioneel rundvee (0.3%) in België. Dit blijft echter een beperkt aantal. Er werd aangetoond in de vleeskalverindustrie dat deze kalveren zeer lage overlevingskansen hebben en vaak ten onder gaan aan chronische pneumonie (grote antibiotica consumenten). Gemiddeld 50% van de kalveren seroconverteert voor BVDV in een productieronde, vnl. in de eerste 6 weken (periode van klinische luchtwegproblemen). Bovendien werd een interactie tussen BVDV en het andere hoofdpathogeen in de vleeskalverindustrie (*Mycoplasma bovis*) beschreven in de Noord-Amerikaanse feedlots. Testen van de vleeskalveren bij aankomst op het vleeskalverbedrijf lijkt geen goede oplossing, gezien het relatief grote aantal transiënt geïnfekteerden op dat moment en het feit dat het virus al in contact is met de gevoelige populatie.

5.3. Controle over biestopname door de kalveren

De kalveren voorbestemd voor de vleeskalversector moeten voldoende biest hebben gekregen vooraleer ze van het melk- of vleesveebedrijf weggaan.

MAATREGEL: het verdient aanbeveling een controle op biestopname d.m.v. steekproeven te stimuleren.

Duiding:

gemiddeld heeft 40% van de vleeskalveren te weinig antistoffen (passieve immuniteit) bij aankomst. In andere sectoren kon dit gelinkt worden aan ziekte en sterfte. In de vleeskalverindustrie kon dit niet aangetoond worden onder het huidige management. Dit komt vermoedelijk door de frequente groepsbehandeling in de eerste maanden na aankomst of door de enorme infectiedruk die ook ziekte veroorzaakt bij kalveren met voldoende passieve immuniteit. Het garanderen van voldoende biestgift aan alle kalveren die op vleeskalverbedrijven toekomen, kan potentieel een bijdrage leveren aan het verminderen van het antibioticumgebruik.

5.4. Verhandeling van kalveren

MAATREGEL: voorwaarden stellen bij de keuze en selectie in leveranciers? In de nabije toekomst dient uitgewerkt te worden op welke manier dit moet gebeuren.

Doel van deze maatregel is om kalveren te ontvangen die optimaal gezond zijn zodat ziekte beperkt blijft en antibioticumgebruik (voor een stuk ter garantie van dierenwelzijn) gelimiteerd wordt.

Duiding:

Het toeleversysteem van de vleeskalverindustrie kent inherent een grote mate van stressoren die de kalveren predisponeren tot ziekte. Los hiervan hebben bepaalde groepen van kalveren een verhoogd risico om ziek te worden, hierdoor aanleiding gevend tot antibioticumgebruik en tot een verhoging van de infectiedruk met mogelijks ook ziekte in kalveren die onder andere omstandigheden wel gezond zouden blijven.

5.5. Besluit

Niet alleen het BVD-bestrijdingsplan, maar ook andere belangrijke punten binnen de herkomstcontrole van kalveren, zoals leeftijd, controle over biestopname, en een kwalitatief toeleversysteem onder voorwaarden, moeten in overleg met de volledige rundveesector (dierenartsen en veehouders) nader bekeken worden. Hierbij kan ook attestering m.b.t. voornoemde punten 5.1. - 5.3. in beschouwing worden genomen.

Nota:

Verplichte certificering i.v.m. BVD wordt door de kalversector en integraties ondersteund.

6. Surveillance op het vleeskalverbedrijf

De bedrijfsbegeleidende dierenarts zou een bedrijfsbehandelplan of dierengezondheidsplan moeten opstellen. Dit plan omvat o.a. concrete actiepunten voor de veehouder (bv. vaccinatie, maatregelen voor ziektepreventie, ...) en moet op maat van het bedrijf gemaakt worden. De dierenarts moet zoveel mogelijk ziekte trachten te voorkomen door preventieve vaccinatie aan te moedigen, de invoer van preventieve en bioveiligheidsmaatregelen in het

bedrijfsmanagement te bevorderen, en op te volgen dat deze maatregelen worden nageleefd.

Het plan wordt geëvalueerd tijdens het 2-maandelijks bedrijfsbezoek en kan bijgestuurd worden op basis van o.a. klinische gegevens en laboratoriumonderzoek. In het kader van deze evaluatie kan ook de effectiviteit van vaccinaties en behandelingen worden nagegaan.

Deze maatregel moet de rol van de bedrijfsbegeleidende dierenarts als gezondheidsbegeleider op de bedrijven opwaarderen. De relatie tussen de bedrijfsbegeleidende dierenarts en de vleeskalverhouder is hierbij zeer belangrijk.

Opmerking:

Een dergelijke surveillance laat ook toe het resistentiepatroon van (facultatief) pathogenen die infecties veroorzaken op te volgen op bedrijfsniveau (zie punt 7). Dit is mogelijk via isolatie van pathogenen (bacteriologisch onderzoek), met aanleggen van antibacteriële gevoeligheidstesten. Het is belangrijk om regelmatig een overzicht te hebben van de resistentievorming.

7. Optimalisatie en opvolging van het bedrijfsmanagement

Een optimale huisvesting en ventilatie, alsook algemene hygiëne en adequate reiniging en ontsmetting van de stallen moeten gestimuleerd worden. Ook leegstand van de stallen tussen opeenvolgende rondes moet sterk worden aanbevolen. Op de bedrijven moeten bedrijfskledij en ontsmettingsmiddelen aanwezig zijn.

MAATREGEL: audits van het bedrijfsmanagement door certificerende instellingen. **Alle** vleeskalverhouders moeten aansluiten bij een certificerende instelling, naar keuze.

Met betrekking tot diagnostiek en vaccinatie:

8. Wetenschappelijke ondersteuning: voorstel tot het opstellen van een protocol voor diagnostiek en vaccinatie

De kalversector wil actief deelnemen aan surveillance en monitoring van antibioticaresistentie, kaderend binnen het principe van voorzichtig en gedocumenteerd gebruik van ABM (zie bedrijfsgezondheidsgids), op basis van staalnames en laboratoriumonderzoeken.

8.1. Bevorderen van diagnostiek

Neusswabs lijken het meest haalbaar om ademhalingspathogenen te isoleren en resistentieprofielen te kunnen opvolgen. Eerder onderzoek toonde aan dat de isolaten uit de neus gelijklopend zijn met deze uit de long van zieke kalveren, tenminste bij acuut zieke dieren en geëvalueerd op groepsniveau. Validatie van het gebruik van neusswabs als staalnametechniek voor het richten van antibioticatherapie moet nog uitgewerkt worden (zie verder: aanbevelingen wetenschappelijk onderzoek).

Antibiogrammen kunnen aangelegd worden en eventueel kunnen ook MIC-bepalingen (dilutietesten) van (facultatief) pathogene kiemen uitgevoerd worden, en bekomen resultaten kunnen gelinkt worden aan klinische efficiëntie.

8.2. Bevorderen van vaccinatie

De efficiëntie van vaccineren van dieren met maternale immuniteit tijdens actieve infectie met de doelpathogenen kan in vraag gesteld worden. Desondanks kon de immuniteit geprimeerd worden na injectie met geïnactiveerde BRSV (Bovien Respiratoir Syncytieel Virus) vaccins in dieren met maternale immuniteit. Ook intranasale vaccinatie kan door de maternale immuniteit breken en lokale protectie bieden (Vangeel et al, WBC 2008).

Vaccinatie bij aankomst, maar zeer zeker ook vaccineren op de herkomstbedrijven (kalveren of de moederdieren) kan potentieel bijdragen tot minder ziekte na aankomst op het bedrijf, en kan gestimuleerd worden door de bedrijfsbegeleidende dierenarts.

IV. AANBEVELINGEN VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

De leden van de werkgroep vleeskalveren benadrukken het belang van het investeren in onderzoek en ontwikkeling op volgende terreinen:

1. Diagnostiek

In het kader van het gedocumenteerd inzetten van ABM, zou moeten bepaald worden of de resistentieprofielen van isolaten uit de neus overeenstemmen met deze in de long. Het is bijgevolg belangrijk te weten hoeveel verschillende isolaten er in een kalverneus aanwezig zijn. Daarnaast dient men te weten wanneer er best stalen genomen worden (hoogste prevalentie van de *Pasteurellaceae*) en of de stammen aangetroffen in gezonde kalveren dezelfde resistentieprofielen hebben als in zieke kalveren. Het is bovendien belangrijk de prevalentie van *Pasteurellaceae* op verschillende tijdstippen van de productiecycclus te kennen om een correcte schatting van de staalnamegrootte te kunnen doen. De optimale situatie zou zijn dat de dieren bij aankomst op het vleeskalverbedrijf bemonsterd worden, zodat de profielen beschikbaar zijn 2-3 weken na aankomst wanneer de luchtwegproblemen doorbreken.

2. Bepaling gewichtscurves kalveren

Om ABM correct te kunnen doseren, moet men ook correct de gewichten van de dieren kunnen inschatten. Onderzoek dat tot doel heeft om gewichtscurves van kalveren vast te kunnen leggen, zou dus een goede zaak zijn.

3. Vaccinatie

De sector is vragende partij voor meer onderzoek naar de efficiëntie van vaccinatie op verschillende tijdstippen voor de verschillende pathogenen. Gezien de grote meerkost van vaccinatie, wil men zeker zijn dat dit efficiënt is.

V. AANBEVELINGEN VOOR LABORATORIA

1. Harmoniseren van het aanleggen van antibiogrammen/MIC bepalingen (samenstelling, breekpunten)

Het harmoniseren van antibacteriële gevoeligheidsbepalingen (= bepaling van gevoeligheid of resistentie van bacteriestammen t.o.v. antibacteriële middelen) is aangewezen. Hiervoor kunnen kwalitatieve (het klassieke antibiogram d.m.v. agardiffusie) of meer kwantitatieve methodes (zoals agardilutie, bouillondilutie, E-test) worden gebruikt. Vanwege de verschillende uitvoeringen van bepalingen is de vergelijking van de resultaten van diverse laboratoria soms problematisch. Verschillende Belgische laboratoria hebben hun bepalingen evenwel reeds geharmoniseerd (werk uitgevoerd door Bapcoc). Verdere uitbreiding naar alle Belgische laboratoria die antibiogrammen aanleggen voor de diergeneeskunde is wenselijk. Er kan een kwaliteitscontrolesysteem ingesteld worden. Een monitoring- en surveillance-systeem voor dierpathogenen en commensalen zou in het ideale geval door de dierenarts consulteerbaar moeten zijn per regio. Veterinaire laboratoria zouden hierbij kunnen aansluiten. Coördinatie en ondersteuning zou door het Nationaal Referentielaboratorium voor antimicrobiële resistentie bij kiemen van dieren kunnen gebeuren.

2. Interpretatie en duiding van de resultaten van bacteriologisch onderzoek

De veterinaire bacterioloog moet in het eindresultaat van het bacteriologisch onderzoek voldoende duiding geven m.b.t. het pathogeen belang van de geïsoleerde kiem. Een antibacteriële gevoeligheidstest zou enkel mogen aangelegd worden als de geïsoleerde kiem betrokken is in het ziekteproces.

VI. ENKELE AANVULLENDE BEMERKINGEN EN SUGGESTIES

In dit onderdeel worden een aantal aanvullende opmerkingen gemaakt die in de werkgroep vleeskalveren naar voren zijn gekomen, en veelal onrechtstreeks bijdragen tot een rationeel gebruik van ABM, en een beperking van de selectie en verspreiding van antibacteriële resistentie. Ook worden suggesties gedaan, die slechts realiseerbaar zijn mits aanpassing van bestaande regelgeving en/of steun van overheden of kwaliteitssystemen.

1. Leeftijd kalveren bij verlaten van het geboortebeslag, in aansluiting op III.5.1.

Een eventueel voorstel tot aanpassing van de bestaande wetgeving kan zijn om slechts 3 dagen tijd te geven voor geboorte-aangifte in plaats van de wettelijk vastgelegde 7 dagen, en indien de geboortemelding te laat gebeurt, de dag van aangifte te beschouwen als de dag van geboorte. De werkgroep vleeskalveren stelt ook voor de bestaande systemen in Veeportaal en Cerise aan te passen, zodat pas 12 dagen na de geboortemelding de kaart wordt doorgestuurd, zodat het voorbestemde vleeskalf niet vroeger dan op de leeftijd van 14 dagen het bedrijf van herkomst kan verlaten. Deze aanpassingen kunnen een reductie van het antibioticagebruik (groepsbehandelingen) op de vleeskalverbedrijven bewerkstelligen.

2. Herkomstcontrole kalveren, in aansluiting op punt III.5.

Om met goede kalveren te kunnen starten, is o.a. een BVD-bestrijdingsplan essentieel. De werkgroep vleeskalveren stelt dat het belangrijk is dat de procedure die zal uitgewerkt worden door de rundveesector financieel kan ondersteund worden door de overheid om een goede implementatie in de praktijk te kunnen garanderen.

3. Audits transportmiddelen - slachthuizen

De uitvoering van regelmatige hygiëne-audits van transportmiddelen en slachthuizen door de overheid of certificerende instellingen wordt zeer gewaardeerd. Aanbevolen wordt om dit in de toekomst meer uit te bouwen voor de rundveesector. Deze audits moeten een verplichte regularisatietermijn opleggen.

SAMENSTELLING WERKGROEP

Dit rapport kwam tot stand in overleg tussen de verschillende leden van de werkgroep vleeskalveren, de voorzitter van deze werkgroep, en de permanente staf van AMCRA. De Raad van Bestuur en Staf van AMCRA wensen mevrouw Monique Van Goubergen, voorzitter van de werkgroep, en alle leden te bedanken voor hun medewerking en constructieve bijdragen.

Voorzitter

Monique Van Goubergen (Voorzitter werkgroep vleeskalveren): Pfizer Animal Health SA, National Veterinary Manager Ruminants

Werkgroepleden

Josy Arendt: Dierenarts, Union Professionnelle Vétérinaire

Randy Boone: Dierenkliniek Venhei Kasterlee, vertegenwoordiging Van Drie en Van Lommel

Jozefien Callens: Hogeschool Gent - Toegepaste Bio-ingenieurswetenschappen, Assistent vakgroep dierlijke productie

Chris Cornelis: Van Drie Kalverhouderij België , Bedrijfsbegeleidende dierenarts

Frederik De Vos: Vetoquinol, Product Manager België en Nederland

Annita Haest: Kalverhoudster, Bestuurslid van de Sectorvakgroep Vleesvee en -kalveren van de Boerenbond

Geert Hoflack: MSD Animal Health, Technical Advisor Ruminants

Bart Pardon: Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, Vakgroep Inwendige Ziekten van de Grote Huisdieren, Assistent

Walter Stragier: Dierenarts, Intérêts Vétérinaires – Dierenartsenbelangen (IV-DB) / Dierenartsen in de Voedselketen (DVK)

Hubert Theys: Vilatca NV, Bedrijfsdierenarts

Tom Vanholder: Elanco Animal Health Benelux, Technical Consultant Cattle

Erna Van Olmen - Kriekemans: Vleeskalverhouderij, Bestuurslid van de Sectorvakgroep Vleesvee en -kalveren van de Boerenbond

Permanente staf AMCRA

Dr. Evelyne De Graef, Coördinator

Isabelle Persoons, Administratief medewerkster